

SLOVENSKA GOSPODINJA

□ Izhaja 3. soboto v mesecu in velja na leto 3K □

Leto VI.

V Ljubljani, 22. januarja 1910.

Štev. 1.

Svoji k svojim!

Slovenci smo majhen, miren ter skrajno poveren narod. Ponižnost, skromnost, a prav mnogokrat tudi malodušnost so nam prešle tekom stoletij v meso in kri. Naši dedje in pradedje so bili vsikdar odvisni, vedno služabniki, nikdar gospodarji. In tudi še mi nimamo tistih pravic, ki nam gredo, nimamo tistega ugleda, ki bi ga pravzaprav že lahko imeli.

A kaj je temu vzrok? Precejšnji del krivde nosimo pač sami. Predvsem premalo spoštujemo in ljubimo to, kar je resnično naše. Premalo ljubimo divne naše domače kraje, ki jih občudujejo Angleži, Rusi, Francozi, Nemci in Italijani, vse premalo cenimo svojo književnost in umetnost, premalo uvažujemo in podpiramo svojo obrt. Slovenska literatura, slovensko slikarstvo in kiparstvo, slovensko gledališče, slovensko znanstvo in časopisje je večini Slovencev vredno prav malo ali nič. Takisto tudi slovenski obrtni pridelki ne veljajo dosti. Pač pa je nad vse imenitno in izborna, kar je pri nas tujega, le to nas vabi in mika ter vzbuja našo pozornost, dočim svoje kaj radi preziramo in zatiramo. Še vse premalo se čutimo Slovence, ki so veja mogočnega, orjaškega drevesa — Slovanstva. In kakor otrok k materi, tako naj bi se zatekali pod pomoč in okrilje tega velikanskega drevesa, tu naj bi iskali utehe in podpore, ne pa pri tujcu sovražniku, ki nam je noče in ne more dati. Na to drevo se opirajmo, k svojim bratom Slovanom se zatekajmo, kadar

v svojem malem in ubožnem narodiču ne najdemo pomoči. Nam so najbližji pač Hrvati in Čehi. Zlasti bratje Čehi, ki so mogočen, bogat in velenoobražen narod, so nas že čestokrat politično, kulturno in gospodarsko ljubeznivo in nesebično podprli. V državnem zboru so baš bratje Čehi vedno na naši strani, pridobili so nam že mnogo političnih pravic, česar ne smemo nikdar pozabiti. Razne laži in spletke nam sovražnih tujcev, — ki se Čehov bojé, ker so jim nevarni, — so namreč povzročile, da se pokaže tuptatam med Slovenci včasih nekaka mržnja in nezaupnost do bratov Čehov in Hrvatov. Ta mržnja med brati pa je docela neumestna in krivična ter škoduje le nam samim.

S takim počenjanjem si Slovenci sami pletemo vrv, s katero nas davijo, kopljemo si sami jamo, ki se prej ali slej lahko zgrudimo vanjo. Sami sebi smo trinogi in rablji, ker nočemo pomagati drug drugemu in se podpirati med seboj.

Zato pa bi se moral širiti od juga do severa vedno in vedno klic:

Slovenske matere in gospodinje, vzgajajte odločne, zavedne, slovansko čuteče sinove in hčerke, odklanjajte vse tuje, potem se nas bodo bali in nas bodo upoštevali. Slovenci smo le del največjega naroda Slovanov na kulturnem svetu. Pol Evrope in pol Azije in velik del Amerike je naše, slovansko! Po ljudskem štetju iz l. 1908 je na vsem svetu okoli 137 milijonov Slovanov in le 82 milijonov Nemcev. »Največ sveta otrokom sliši Slave«, je pel že Prešeren, a danes, 100 let po Prešernovem rojstvu nas je še mnogo več. Mal narodič smo Slovenci, a eden najnadarjenejših in najzdravejših narodov smo na svetu. In naša mala domovina je znana po vsem svetu. Za nami pa stoje Hrvatje, Čehi, Rusi, Poljaki, Srbi in Slovaki, ki vsi govore skoraj isti jezik ter so naši najboljši bratje. Tisočletja nas že zatirajo premnogi sovražniki, a vedno smo močnejši. Ne bodo nas premagali, če bomo složni in se bomo ljubili, spoštovali in podpirali ter vedno in povsod upoštevali prelepo geslo: Svoji k svojim! Naprej torej, Slovenke! Naprej, zastava Slave! Zmaga bo naša!

Modne zmote.

(Po predavanju gosp. dr. Dem. Bleiweisa vit. Trsteniškega v Mestnem domu).

Nespametno in čestokrat tudi jako nezdravo je, da v modi tako slepo posnemamo druge. Nekatere ženske pač ničesar ne mislijo, ničesar same ne vidijo ter natikajo nase vse, kar so videle v mestu, kar si je izmislila kaka imenitna, a brezskrbna gospa ali kak krojač špekulant v Parizu, na Angleškem ali na Dunaju. Tako so nastale razne modne zmote, ki resno in občutno kvarijo žensko telo.

Pričnimo s pajčolanom. Dame trdijo, da jih pajčolan varuje prahu, vetra in mraza. Morda jih napravlja nekako skrivnostne, včasih vpliva po svoji lepoti in vzbuja zavist radi svoje dragocenosti. Semintja pokriva tudi nelepo, s pegami posejano kožo. Pajčolane mogli bi z zdravniškega stališča le odobravati, če bi imeli namen prikrivati gnjusne in nalezljive bolezni obraza ali pa če bi naj ravnokar ozdravele varovali preostrega zraka. Pajčolan lovi in zbira prah, krati vid, škoduje koži in nosu. Pike, ki jih često opazamo na pajčolanih, škodujejo očem. Poleti in ob gorkem vremenu je uporabljanje pajčolana že radi tega nesmiselno, ker se nositeljica v njem nahaja kakor v kaki parni kopeli, vsled česar sili kri v glavo in proti možganom. Čim hladnejša je zunanja temperatura, tem bolj škodi pajčolan. Pogosti nahodi, rudeč nos, lahka vnetja očesnih vej in očesne sluznice, hrapava lica — vse to je posledica pajčolana. Vse te nadloge se razvijejo, ker se gorki zrak, ki ga izdihavamo, sesede v petljah pajčolana v obliki kapljic, ki često zmrznejo in tvorijo najmanjše ledene kristale; ti pa zopet oškodujejo vse dele kože, s katerimi pridejo v dotiko, tedaj osobito nos, brado in lica. Pri hudem mrazu vsled vpliva pajčolana lahko otrpnejo kožne žilice in vsled tega se razvije znana rudečica in modrina nosu.

Šminke. Par besedi o razvadi, ki se pri nas, hvala Bogu, še ni zelo udomačila, o lepotilih ali šminkah. Vsaka mati naj bi svoje hčere neprestano opozarjala na to, da je poleg zmernega življenja navadna voda in groba brisača najboljše sredstvo za lepoto polti. Če je voda trda, pridenemo ji nekaj mila ali sode ali uporabljamo še umestnejše gorko vodo. Nikdar pa ne smemo pozabiti, da se po umivanju dobro do suhega obrišemo.

Vsled šminkanja opažajo se kaj neprijetna obolenja lasišča, vnetje oči, kožne, da, celo nevarne splošne bolezni, ker pridevajo šminkam vkljub strogih prepovedi vendar še često strupe, n. pr. svinec. To velja zlasti o pri nas že bolj razširjenem pudru. Tega uporabljajo — kar je neverjetno — celo mlade lepotice. Vsled šminkanja in pudra postane polt hitro vela, kmalu se začno pojavljati gube — kratka, doseže se ravno nasprotje onega, kar se je nameravalo.

Grda, občenevarna razvada so dolge igle za klobuke. Ne le da se ž njimi dame često same ranijo, osobito po prstih in rokah, vsled česar si lahko natvezijo kaj nevarne infekcije. zgodilo se je že opetovano, da se je s tako iglo nevarno ranil kak prijatelj ali znanec. Posebno nevarno je to v gosto obiskovanih koncertih in pri drugih prireditvah, pri katerih kažejo dame rajše svoje klobuke, kakor naravni kras: lepe lase.

Čemu pa nosijo dame steznik ali modrc? Le ker je moda. Pred leti, ko je bil steznik vsegamogočen gospodar, razvpili bi bili damo, ki bi se bila v današnji ležerni toaleti brez modrca upala na cesto, kot nespodobno ali celo nenravno. Toda dame imajo še druge izgovore: One trdijo, da daje šele steznik telesu pravo obliko, da pokriva gotove hibe, da greje in podpira telo in da nosi krila. Temu nasproti pa je navesti naslednje: Steznik omlahuje in slabi mišičevje hrbta, tako da se nekatere dame brez steznika niti ne morejo vzdigniti s stola ali pa dobe bolečine v hrbtu in križu. Na mestih, kjer ga zategujejo, ovira steznik izhlapevanje kože, zaradi tega se ta mesta vse življenje poznajo kot rdečkaste ali modre lise, često se tu tudi razvije mokreč lišaj. Steznik sili trebušne organe navzdol, izpremeni obliko želodca, povzroči takozvana zateznena jetra in zatezno vranico, da škoduje celo obliki ledvic. Premakljive ledvice so često le posledica zatezanja. Del oprsja, ki ni nateznjen, se mogočno razširi, vsled tega pa postane dihanje plitvejše, krvi v pljučih primanjkuje kisika. Posledica so slabokrvnost in mnogotera druga motenja. Tako postane modrc, oziroma zatezanje lahko naravnost vzrok boleznim. Kvarni vpliv na dihanje kaže se tudi v obliki dihanja; dočim dihajo možki tudi s preponko, ki loči prsne od trebušnih organov, dihajo ženske skoraj zgolj s prsmi.

Že imenovane lise in brazde pa opažamo tudi pri ženah, ki ne nosijo modrca. Pri teh leži vzrok v zatezanju kril. Gibanje na reformo oblačil dela na to, da se odstranijo ti škodljivci ženskega

telesa. Krila naj ali nosijo naramnice ali pa naj bo krilo in život napravljen iz enega dela (tako zvana princes-obleka). V obeh slučajih pride vsa teža le na ramena.

Posebna brezmiselnost in lahkomiselnost pa je, nositi steznik tudi pri različnih športih. Več kot polovica ugodnega vpliva, ki ga ima šport, se s tem popolnoma izgubi.

Ovratniki dam so ponavadi previsoki in preozki. Na vratu je vse polno važnih in velikih žil, ki preskrbujejo glavo in možgane s krvjo. Vsled preozkih ovratnikov trpi odtok krvi; posledica so glavobol, vrtoglavost in neuralgija. Marsikatera glava izgleda vsled preozkega ovratnika naravnost, kakor da bi jo davili. Obraz je rudeč, napihnjen, oči so izbuljene, telo je videti leseno, na stran se more dotičnica le ozreti, če zabrne celo telo. Vrat postaja sčasoma dolg in suh, včasih pa tudi zabrekne ščitasta žleza in se razvije golša.

Mnoge dame tožijo v predpustu, za časa veselic, da imajo rjavo liso okrog vratu in zahtevajo odpomoči. Tega pa ne pomislijo, da so vzrok lisam le visoki in ozki ovratniki. Vsakemu zdravniku je znano, da pri pretesnih ovratnikih gumbi lahko ogulijo in ranijo kožo, povzročajo ulesa, da, celo zastrupljenje krvi.

Ena najbolj brezmiselnih in nevarnih mod so vlečke. One ne škodujejo le nositeljici, temveč vsled prašenja celi okolici. Brezobzirno in malo taktno je, če se na prašni cesti krila ne dvignejo tako, da se ne dotikajo ceste. Najbolj nevarno pa je snaženje takih zaprašenih kril doma, saj je znano, koliko infekcijskih kalí se nahaja v prahu.

Zelo škodljive so nogavične podveze, če preveč zatezujejo, in sicer so bolj nevarne okrogle tanke, kakor ploščnate, bolj nezdravo je, če jih imamo pod kakor pa nad koleni. Posledica so zabrekne žile na nogi. Podvez naj bi danes sploh nikdo več ne uporabljal, temveč le trakove, ki nosijo nogavice.

Mnogi mislijo, da so rokavice nekaj nepotrebne in vendar nas varujejo v marsikaterem oziru. Današnje življenske navade spravljajo nas v dotiko z mnogimi ljudmi in marsikdo, ki mu stisnemo roko, ni vaju, zadostno gledati na snažnost. Pomislimo le na predmete, ki se jih vsakdo dotika, na kljuke, držaje pri stopnicah, ograje itd. Koliko ljudi se jih je preje dotaknilo in kaj vse so ti imeli v rokah. Danes je pač prepovedano, pljuvati v javnih prostorih na tla. Kdo pa more jetičniku zabraniti, da drži pri kašljanju dlan roke pred usta in da koj nato

komu stisne roko ali prime kako ograjo. Zaradi tega uporabljajmo rokavice. Vendar ne smemo z brezmiselnimi zahtevami mode rokavici kratiti nje namen. Proč torej s prozornimi in polovičarskimi rokavicami! Dalje naj bodo rokavice toliko velike, da ne ovirajo roke. Navada, izbrati si kolikor mogoče majhne in ozke rokavice, je otročja. Roka ne postane s tem nikdar manjša, pač pa koj opazimo, da je grozno napeta in sključena, da se komaj pregiba. Včasih nas tudi vsiljivo pozdravljajo počeni šivi. Vsled premajhnih rokavic pa trpi tudi roka, neprestano oviranje krvnega obtoka povzroči rudečico in pospešuje ozeblino. Slednje se redno pojavljajo pozimi vsled nepodloženih preozkih usnjenih rokavic. Pa tudi neprijetno potenje rok je često posledica preozkih rokavic.

Če gremo na potovanje, oblecimo par starih komodnih rokavic. Te imamo ves čas na potu; ko dospemo v nameravani kraj, pa oblečemo boljše. S tem dosežemo, da ostane roka čista in snažna in se tako obvarujemo vsake infekcije.

Velika dobrota človeškemu telesu so dobri in komodni čevlji. Glavna opora nogi sta palec, peta in črta, ki nosi tako-rekoč vso težo telesa, gre od srede pete do konca palca. Peta in palec sta tedaj nekako stebrišče ki nosita naše telo. Tej okolnosti primerno morajo biti napravljeni čevlji. Ali so pa to v istini? Čevljar izkuša nogo, kosti, meso in kožo od obeh strani sem kolikor možno stisniti in spraviti v čim manjšo obliko. To obliko zariše simetrično okrog srednje črte — ki pa, kakor smo omenili, ni nosilna črta — in ta obris tvori potem podplat. Tak čevljev ne more nikdar dobro služiti svojemu namenu. Palec mora imeti kar največ prostora. Neverjetno je, da čevljarji še danes napravljajo čevlje, ki jih lahko menjaje nosimo na obeh nogah. To je — če človek anatomske misli — naravnost nemogoče in že pri otrokih moramo paziti na to, da se jim napravijo čevlji po meri in sicer za vsako nogo posebej.

Modna razvada, ki se jo s higijeniškega stališča ne more dovolj grajati, so visoke opetnice. Te so vzrok, da dame in gospodične čevlje ponavadi po strani izhodijo, vsled česar postane lega nog nepravilna. Peta visi takorekoč v zraku in potem šele pride opetnica čevlja, zato hodijo dame vedno tako, kakor da so na poševni strmini, kar morajo zopet izjednačiti z nekim absolutno nenormalnim držanjem telesa. Iz tega razvidimo, kako velike važnosti je za telo dober in pravilen čevljev.

JOSIP PREMK:

Grajski ribič.

Od nekdanj je že služil Konrad v gradu za ribiča, ker veliko je bilo grajsko posestvo in troje bajarjev je imelo v svojem ozemlju . . .

Vaščani so pripovedovali, da je prišel Konrad v grad že kakor deček in ostal je pri istem gospodarju do tedaj, ko so mu osiveli lasje in se mu je hrbtišče že krivilo.

Tudi oženil se je v tej službi, grajsko deklo je vzel, visoko in močno žensko, ki mu je rodila dva sina. Pa eden — prvi mu je umrl, ko je imel komaj deset let, drugi pa je dorasel v zalega in krepkega fanta. Med vaščani se je sicer o ribičevem sinu marsikaj govorilo — seveda, takole na tihem . . . pa kaj je bilo resnice v tistem govorjenju, je težko dognati. Res pa je, da ribičev sin Ivan — kakor mu je bilo ime, ni bil podoben ne svoji materi, ne očetu — najrajše bi ga bil človek primerjal z grajščakom: oba sta imela črne oči, prav take lase in temno polt, kakor da sta se rodila tam nekje — na jugu . . .

Včasih, ko je bil Ivan še majhen, se je ustavil pred njim grajščak, ga vščipnil v lice in mu dal desetico, kar se je zdelo vaščanom prav tako čudno, kakor, če bi ga zagledali v nedeljo pri maši, ker grajščaka ni bilo nikdar v cerkev.

Soproga — dobra in usmiljena ženska, kakor so jo pomnili grajski podložniki, mu je umrla zelo zgodaj; komaj dve leti sta bila skupaj. Grajščak se drugič ni oženil, bogve zakaj ne, saj bogat je bil, da bi redil lahko več otrok kakor cela vas . . . Pa se ni, ostal je udovec.

Včasih so ga videli, da je posedal okrog ribičeve koče, posebno takole zjutraj, ko ribiča Konrada ni bilo doma . . . In zgodilo se je tudi, da je včasih odpel čoln in šel z ribičevo ženo na ribji lov.

Čudno se je zdelo vse to vaščanom in marsikaj se je govorilo o brezverskem grajščaku, ki je bil z vsemi tako strog, da ni popustil niti merice žita, samo ribiču se je baje pri njem dobro godilo.

Ko je dopolnil Ivan petnajsto leto, mu je mati nenadoma umrla.

Ribič Konrad sicer ni bogve kako za njo žaloval, a vendar je hodil okrog nekako zamišljen in otožen . . .

Pravega veselja pri njem sicer ni bilo nikdar videti; govoril je malo, a tako slabe volje vendar ni bil, kakor po smrti svoje lepe, jedre žene . . .

Takrat se je zgodilo nekaj, čemur so se čudili vsi vaščani.

Nekega jutra so zagledali ribariti po bazarju mladega človeka, ki ga ni nikdo poznal. Menda je prišel v grad ponoči, ker do tedaj ga še ni nihče videl; in kmalu se je zvedelo, da je to novi grajski ribič.

Govoril je jezik, ki ga vaščani niso razumeli in župnik jim je povedal, da je Lah. Tudi on je bil oženjen z mlado črnolaso žensko, ki je imela oči kakor dva plamena . . .

Stari Konrad je moral v grad za hlapca in sin Ivan mu je pomagal . . . Govoril je malo in nikdo ni zvedel, kako in zakaj se je vse to zgodilo . . .

Grajščak pa, dasi že nekoliko osivel je hodil zopet okoli ribičeve koče, zopet je posedal tam na tisti končni klopici, posebno takrat, kadar je bil mladi ribič odsoten.

Vendar, kakor se je videlo, se z novo ribičevo ženo nista tako dobro razumela kakor s Konradovo, ker mnogokrat ga je pogledala silno grdo in se obrnila v stran . . .

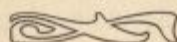
Grajščak se sicer ni dal tako hitro odgnati, a vendar je odhajal navadno od koče jezen in srdit in revež, ki ga je srečal: za vedno si je lahko zapomnil svojega krutega gospodarja.

Nekoč je odšel mladi ribič po nekem daljnem opravku, kamor ga je bil poslal grajščak. V mraku pa se je sam napotil proti ribiški koči, a drugo jutro so zvedeli tisto grozno novico.

V koči so našli grajščaka zabodenega v prsi, a mlada ribičeva žena je izginila brez sledu.

Prišla je gosposka in našla testament, ki je bil napravljen že pred mnogimi leti: vse posestvo z gradom vred je podedoval Konradov sin — Ivan.

In nastopili so novi časi, mifejše se je ravnalo z ljudstvom, vsa okolica je bila srčnoudana novemu grajščaku Ivanu, ki je bil dober gospodar, blag mož.

IVANKA SMREKARJEVA:

Cvetlice pozimi.

si prostori našega stanovanja niso enako ugodni cveticam. Najbolj jim pač prijajo one sobe, ki so obrnjene z okni proti jugu, jugovzhodu in jugozahodu, ker je v njih mnogo več svetlobe, kakor v sobah proti vzhodu, zahodu ali celo proti severu. Cvetlice naj stoje kolikor možno blizu okna, da dobe dovolj zraka in solnčne svetlobe. Vendar pa je treba paziti, da jim pozimi ni prehladno. Na vsak način je treba prostor, ki so v njem cvetlice, zmerno kuriti in večkrat zračiti, da bo zrak v njih dovolj vlažen. Pri zračenju pa ne sme mrzli zrak priti naravnost v dotiko z rastlinami, ker je taka prememba preostra in škoduje rastlinam. Treba torej cvetlice umakniti od odprtega okna ali pa dobro prezračiti sosednjo sobo, ki jo potem odpremo, da pride čisti zrak še v prostor, kjer so cvetlice.

Vse sobne rastline ne potrebujejo enake toplote. Palme in vse druge tuje cvetlice, ki smo jih dobili iz gorkih krajev, potrebujejo seveda več toplote kakor naše domačinke.

Glavni vzrok, da rastline pozimi, ki so vedno v zaprtih prostorih, ne uspevajo, je prah, ki jim je zato posebno škodljiv, ker jim zapre na listih vse male luknjice za izhlapevanje. Treba jih je zato večkrat očistiti. Najlažje se to zgodi z mehkim čopičem, z zajčjo tačico ali z vlažno gobo ali krpico. Seveda je to zamudno delo, ali cvetlice plačujejo obilni trud s tem, da potem lepo uspevajo. Saj pač ni lepšega lišpa v sobi kakor so cvetlice in zelenje. — Bolehne rastline ozdraviš, ako jih zaliješ s precej gorko vodo (45—50 stopinj R.). Rastline si opomorejo prav hitro. Malokdaj jih je treba zmočiti še enkrat. Ako so črvi v koreninah, pridejo po topli vodi na površje, da jih lahko uničimo. Črve v cvetličnih loncih tudi prav hitro zatreš takole: Skuhaj nekoliko pelina z razdrobljenim divjim kostanjem. Ko je ta voda še mlačna, zalij ž njo suho zemljo v loncu. Čez nekaj časa se pokažejo na površju črvi, ki jih pokončaj.

Listne uši kakor tudi rdeči pajki se pokažejo na rastlinah navadno vsled presuhega zraka v sobi. Treba je zato pridno zračiti in cvetlice škropiti, da se ne pojavijo na njih te neprijetne živalice. Zamoriš jih s tobakovim dimom, ali pa prevri v vodi tobak in

poškropi s to vodo cvetlice. Seveda jih moraš potem še s čisto, prav malo mlačno vodo umiti, ker tobak ne prija rastlinam.

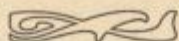
Zalivanje cvetlic se mora vršiti s posebno skrbnostjo in previdnostjo. Pozimi rastline ne potrebujejo tolike vlage, ker se zemlja ne suši tako hitro kakor poleti. Vsekakor moramo paziti, da nam korenine vsled neprestane mokrote ne segnijejo. Včasih naj se zemlja v cvetličnih loncih dodobra posuši, da more skozi njo zrak do korenin. Nasprotno pa moramo zopet paziti, da se nam korenine docela ne posuše. Za zalivanje cvetlic uporabljaj kolikor mogoče mehko vodo, ki torej nima v sebi neraztopljenih rudnin. Najboljša in najprimernejša je deževnica. Kjer so gospodinje navezane na vodovode, naj vodo za zalivanje prekuhajo ali pa naj vsaj stoji dalje časa v kuhinji ali sobi, da postane tako gorka kakor je zrak, ki obdaja cvetlice. Da ne smemo vseh rastlin enako zalivati, je znano pač vsakomur. Nekatere potrebujejo mnogo mokrote, druge skoraj nič. Zato opazujmo dobro cvetlice, in naučimo se iz lastne izkušnje, kako treba postopati z njimi.

Palme so posebno priljubljen okrask sobe. Vendar jih je težko ohraniti dalje časa lepe in sveže, ker potrebujejo prav moker zrak, ki ga je v sobi težko vzdrževati. Dasi je domovina palm vroča, večno solnčna, naše palme, ki se dokaj razlikujejo od svojih prababic, ne morejo prenašati več hudega solnca. Bolje se počutijo v senci. Pač pa moramo skrbeti, da jim ne primanjkuje zraka, toplega in vlažnega. Neobhodno potrebno je, da palme pozimi večkrat — vsaj enkrat na mesec — poškopimo s prekuhano ali postano vodo.

Cepljenje vrtnic pozimi. Že začetkom decembra lahko cepiš vrtnice, ki imajo dobre korenine in ki so rastle že eno leto. Za cepljenje uporabljaj čist čebelni vosek. V prvih štirih tednih imej tako cepljeno rastlino v temi in v kraju, kjer je 2—3 stopinje R toplote. Potem jo prinesi na svetlo in na gorkeje. V takem času in tako cepljene rože rastejo sicer bolj počasi, toda krepkeje in bolj gotovo, kakor rože, ki so bile cepljene poleti.

Odtrgane cvetlice morajo imeti dolge peclje, da sežejo v čašah globoko v vodo; ki jo vsak dan premeni, ker se hitro usmradi. Tudi je dobro peclje vsak dan na spodnjem koncu prav malo prirezati, da more potem voda lažje prodreti v bilke in cvetlice. — V hladni, nezakurjeni sobi se šopki dalje časa ohranijo, kakor v topli. Seveda tudi ne sme biti ledeno mrzla.

Bogatini si napolnjujejo stanovanja s cveticami, a tudi oni, ki mora s trudom skrbeti za vsakdanji kruh, si lahko privoščijo par cvetk. Cvetje in zelenje naredi sobe tako prijazne in pri-ljudne, zato bi ne smelo manjkati nikjer. Vsi blagi ljudje ljubijo cvetlice; s tem dokazujejo obenem, da imajo smisla za lepoto. Zato naj bi naše gospodinje pridno gojile cvetlice ter vcepljale tudi v srca svojih otrok ljubezen in sočutje do njih.

IVANKA:

Torbica.

Tdakar so šivilje in krojači nehali delati v ženska krila žepe, od tedaj je prišla v modo torbica iz baržuna, svile, usnja, sukna ali kovine. Vpeljala je ni toliko moda kakor potreba, da nadomesti žep, kamor more dama dejati vsaj najpotrebnejše stvari: žepni robec in denarnico. Ko je moda vzela ženski najpraktičnejši del obleke: žep, je moralo ženstvo začeti nositi torbico, ki je sicer v enem oziru še bolj praktična, a je nevarnost, da jo dama kje pozabi ali izgubi.

Seveda ni vseeno, kakšno torbico nosi kdo. Moda je uvedla v poslednjem času torbice, ki so velike kakor cekarji za trg ali potovalni kovčgi. Toda te torbice se ne podajajo k vsaki obleki in v vsakem dnevnem času. One gospe, ki jih nosijo k elegantnim toaletam in hodijo z njimi v etiketne posete k manj znanim ljudem, ravnajo povsem neumestno. Velika torbica je namenjena samo za jutro in sploh za čas, ko hodi dama po opravkih, si kupuje razne drobnarije, ki jih lahko spravi v to torbico. Za izprehode, posete in za vse druge prilike, ko se oblačijo dame v fine, razkošne obleke, pa pristoja mala torbica iz usnja, kovine, biserov ali svile. Njena barva se mora ujemati z barvo obleke. Za gledališče in plese so primerne svetle svilnate torbice, ki imajo obliko vrečic.

Najnovejša moda je iznenadila praktične gospe s torbicami iz svile ali batista, ki se dajo s pomočjo sklepčnih gumbov zmanjšati ali zvečati, kakor ravno zahteva trenutna potreba.

◦ RAZNOTEROSTI ◦

Ljubljanski občinski volilni red in ženske. Dne 17. jan. t. l. je ustavni odsek deželnega zbora končal svoje delo z izpremembo občinskega volilnega reda v Ljubljani. Po načrtu tega volilnega reda, ki pa še ni potrjen, bi imele dosedanje ženske volilke voliti osebno brez pooblastila. Za ženske se določijo ločena volišča, ki imajo svoje lastne komisije. V komisijo se smejo izvoliti tudi ženske. Da ne pride kdaj do tega, da bi morala priti ženska na moško volišče ali narobe, je določeno, da sme ženska pooblastiti za volitev samo žensko, in ravno tako moški samo moškega. Pooblastila so v splošnem nedopustna, vendar so določene posamezne natančno naštete, ozira vredne izjeme.

Izredna odlika. Selma Lagerlöfova, najznamenitejša švedska pisateljica svetovnega slovesa je bila odlikovana z Nobelovo nagrado, ki znaša okoli 180 tisoč kron. To je druga ženska, ki je dobila Nobelovo nagrado. Pred par leti je že bila tako odlikovana gospa Berta Suttnerjeva, ki z živo besedo povsod zastopa stališče, da se kulturni narodi ne bi smeli vojskovati ter se leta in leta vztrajno in goreče zavzema za to, da bi se vse vojne odpravile.

Olga Levinska-Precheisenova, igralka dvornega gledališča na Dunaju, je bila nedavno imenovana za lektorico retorike na filozofski fakulteti na Dunaju. Poleg privatne docentke dr. Elize Richterjeve (ki predava romanske jezike) je to torej druga ženska na dunajskem vseučilišču.

Molčeče žene. V Ameriki, ki nas vsak hip iznenadi s čim novim, posebnim, se je ustanovilo »društvo molčečih žen«. To društvo ima svoj sedež v Anzoniji v državi Connecticut. Društvenice so omožene žene iz najboljše družbe. Večinoma so soproge advokatov, zdravnikov, sodnikov in politikov. Kakor poroča neki ameriški ženski list, so ti možje najgorečnejši pristaši »društva molčečih žen«. Po pravilih se morajo članice tega društva vedno le kratko in jedernato izražati ter govoriti sploh kolikor možno malo. Posnemati morajo zgodovinsko znane Lakonce, ki se stavljajo zaradi svoje točne, jedernate, a kratke govornice še danes za vzgled. Tudi te društvenice izbegavajo vsako nejasnost, njih odgovori so kratki in natančni, premišljeni. Na mnogobrojna vprašanja, zakaj so se združile v tem čudnem društvu, odgovar-

jajo navadno le s smehljajem. Tudi v New Yorku že obstoji podružnica »molčečih žen«; pripada jej celo mnogo milijonarjevih soprog.

Skledice za solze. Tudi Perzijci imajo čudne šege. Kadar umrje perzijski ženi mož, tedaj si kupi udova takoj po verskih predpisih dve skledici, kamor staka solze, ki jih joka po svojem pokojnem možu. Kadar sta skledici polni te dragocene tekočine, tedaj je Perzijanka oproščena nadaljnega žalovanja po možu. Ker pa marsikatera udova z najboljšo voljo ne more včasih najjokati dveh skledic solz, si pomagajo Perzijanke čestokrat s papriko, ki se ž njo namažejo pod očmi. Paprika privabi hitro solze v oči in tako je možno skledici napolniti in zadostiti verskim zahtevam.

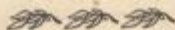
Povodna perutnina. Gosi in race so močnejše, neobčutljivejše in krepkejše nego kure in prinašajo tudi več dobička, samo prav jim je treba postreči. Goska znese 50–60 jajec na leto in da lahko 10–12 kg mesa. Raca znese 100–120 jajec in da 4–5 kg mesa. Seveda je treba gosi in race dobro negovati in hraniti. Ako zmrznejo pozimi dotoki, treba povodni perutnini nastaviti na dvorišču veliko posodo vode, ki se v njej lahko koplje, kar jej je neobhodno potrebno. Voda se mora vsaki dan premeniti. Kurniki oz. hlevi morajo biti kolikor možno snažni in suhi. Jutranja piča naj obstoji iz zmesi kuhanega krompirja, repe, kuhinjskih pomij, otrobov in zmesne moke. Za večer je najbolj prikladno zrnje. Tudi ne sme manjkati zvečer pitne vode. Po večernem pitanju morajo živali takoj v hlev.

Dobro sredstvo, da ohraniš roke lepe, je sledeče: Umij si roke v mlačni vodi, da se odpro vse znojnice. Potem si jih dobro namili, vlij si v roke nekoliko glicerina ter se s to milnico dobro umij. Obriši si roke, ne da bi si prej milnico splaknila. Ako si umivaš roke vsak dan po večkrat na ta način, boš imela kmalu lepe, nežne roke.

Kako čistiti cilindre. Odstrani s cilindra prah z mehko krtačo ali s flanelasto ali baržunasto krpo. Gladi potem z vlažno gobico po cilindrovi dlaki, nakar ga drgni s svilnato krpo zopet po dlaki, dokler se ne posuši. Klobuk bo kakor nov.

Barvaste glace-rokavice osnažiš takole: Raztopi v pol litra vročega mleka precej mila, raztepi v njem še rumenjaka in prideni nekaj kapelj salmijaka. Rokavice natakni na roke ter jih drgni z volneno krpo, namočeno v pripravljeni tekočini.

Da železnina ne zarjavi, jo namaži z mastjo, ki je izvrcita iz 1 kg slanine. Primešaj 3 grame kafe in nekaj grafita. S to zmesjo namaži železo s prav mehko krpico. Železo dobi potem prav jekleno barvo ter ne zarjavi na zraku.

Slavno uredništvo!

Tukaj Vam zopet pošiljam nekaj listkov Kolinske cikoriije, katera nam jako ugaja. Imam sicer več listkov na razpolago, ali pošljem jih le nekaj, toliko v dokaz, da v resnici kupujem Vašo cikoriijo.

Prosim, da mi pošiljate še nadalje list »Slovensko Gospodinjo«, ki je jako zanimiv in ob enem tudi poučljiv list. Častitam Vam na tako velikih uspehih, ki jih je v tem kratkem času dosegla »Slov. Gospodinja«, in me veseli, da izhaja še nadalje.

Živi slovensko ženstvo!

Marija Vogrič, na Slapu.

Spoštovano uredništvo!

Da ustrezem Vaši želji, Vam pošiljam te listke. Tako vidite, da sem v resnici odjemalka izvrstnih kavinih surogatov Kolinske tovarne v Ljubljani. Prosim, da mi torej pošljete list »Slovensko Gospodinjo«, ki ga zelo rada čitam.

S spoštovanjem

Marija Šavli, Slap ob Idriji.

Vaše blagorodje!

Tukaj Vam pošiljam nekoliko listkov Ciril-Metodove cikoriije. Prosim Vas torej, blagovolite mi še nadalje pošiljati »Slovensko Gospodinjo«. Ker se mi je list zelo priljubil, prosim, da mi ga čimprej pošljete.

Z odličnim spoštovanjem

M. G., Čepovan.

Slavno uredništvo!

Kot zvesta odjemalka izvrstne Zvezdne cikorije, pošiljam Vam zopet listke ter se priporočam, da nadalje pošiljate meni ter moji sestri najljubši list »Slovensko Gospodinjo«.

Z odličnim spoštovanjem

Amalija Slemič, Ajdovščina 32.
in Marija Slemič, Trst.

Sl. upravništvo!

Tukaj Vam pošiljam nekaj listkov od Kolinske cikoriije v dokaz, da rabimo samo Vašo cikoriijo; samo od začetka je ni bilo v nobeni prodajalni dobiti. Sedaj, ko smo vedno vprašali po njej, se že dobi.

Prosim, »Slovensko Gospodinjo« od sedaj naprej pošiljajte v Radovljico na naslov

Marija Skvarča, Radovljica 16.

Slavno uredništvo!

Tu pošiljam nekaj listkov ter se zahvaljujem za list »Slovensko Gospodinja« in prosim, da mi ga še nadalje pošiljate.

Z odličnim spoštovanjem udana

Ivanka Adlešič,
v Adlešičah št. 14.

P. n.

Želeča slovenskemu podjetju obilo sreče v novem letu, pošiljam Vam zopet nekaj listkov od slovenske cikorijske, zahvaljevaje se za dosedanje in priporočevaje se za prihodnje pošiljanje »Slovenske Gospodinje«!

Velespoštovanjem

Manica Koman,
Vižmarje pri Ljubljani 33.

Slavna tovarna!

Tu Vam pošiljam šest listkov Ciril Metodove cikorijske in Vas prosim, da bi mi pošiljali list »Slovensko Gospodinja« brezplačno, ker ni ga lista, da bi ga jaz poznala, ki bi bil tako lep, ko list »Slovenska Gospodinja«.

Zdaj pa Vam voščim srečno novo leto in želim, da bi imeli po novem letu še mnogo več naročnic »Slov. Gospodinje«. — Z Bogom.

Cugelj Marija,
Gornje Medvedje Selo.

Slavno uredništvo!

Pošiljam Vam tukaj zopet nekaj listkov Vaše cikorijske, katero rabim vedno in se je meni kakor tudi mojim tovarišicam kaj udomačila. Kaj pridno so začele tukajšnje gospodnje segati po Kolinski cikorijski, ki se vsaki takoj priljubi.

Želim slavnemu uredništvu k Novemu letu obilo zvestih odjemalcev izdelkov iz Kolinske tovarne in obilo naročnic Vašega lista ter upam da ostanem kot Vaša zvesta odjemalka tudi v prihodnjem letu Vaša naročnica.

Vas pozdravlja Vam udana

Franja Hočevar, Male Lašče.

Slovenskim gospodinjam se je Kolinska kavina primes kaj hitro priljubila; povsod zahtevajo odločno in vedno le Kolinsko cikorijsko. Zakaj neki? Odgovor je prav enostaven: Zato ker je Kolinska kavina primes od vseh najboljša. Po kakovosti in po nizki ceni obenem prekaša vse tovrstne izdelke, ki se sementertja ponujajo. In sedaj, ko se je tovarna preselila v svoje nove povsem moderno opremljene prostore, kjer so na razpolago najmodernejši stroji, bo še lažje zadoščala vsem še tako strogim zahtevam. Ker je poleg tega Kolinska tovarna izključno domače podjetje, ni dvoma, da bodo slovenske gospodnje povsod zahtevale edinole pristno Kolinsko kavino primes. Saj je to v njih lastno korist!

Edina

**KOLINSKA
KAVINA
PRIMES**

ZNAK TOVARNE.

je

najokusnejši

in edino

pristni slovenski izdelek